

Opdateret budgetanbefaling for mælkeprisen i 2024

Dette notat er en opdatering af budgetanbefaling udgivet ultimo september 2023. I prognosen fra september 2023 forventede SEGES et nogenlunde uændret niveau for mælkeprisen resten af året og gennem 2024. De seneste par måneders styrkelse af markedet har dog medført ændrede forventninger til mælkeprisen i 2024. Der foretages derfor en opjustering af budgetanbefalingen for mælkeprisen i 2024.

Sammendrag

Opdateret budgetanbefaling for mælkeprisen i 2024:

- Konventionel mælk: 3,34 kr. pr. kg standardmælk (+32 øre ift. anbefalingen sep. 2023)
- Økologisk mælk: 3,79 kr. pr. kg standardmælk (+32 øre ift. anbefalingen sep. 2023)

Den opdaterede budgetanbefaling for mælkeprisen i 2024 er 9 øre lavere for konventionelle bedrifter og 7 øre for økologiske bedrifter i forhold til forventet mælkepris i 2023. Det er forudsat, at der vil være prisstigninger i 1. kvartal 2024 og prisfald i 3. kvartal 2024.

Markedsudviklingen er usikker, derfor skal der indregnes følsomheder ved budgetlægningen

Efter en periode med nogenlunde stabile priser, hvor der har været en hårfin balance mellem udbud og efterspørgsel, forventer markedet nu en svag underforsyning af mælk de kommende måneder med stigende priser på mejeriprodukter. Nærværende opdatering er lavet på grundlag af forventning om en stigning i mælkeprisen i starten af 2024 og faldende pris i 2. halvår 2024, som følge af en stabilisering af balancen mellem udbud og efterspørgsel.

De største usikkerhedsfaktorer er lavkonjunktur i Europa, den kinesiske økonomi og import samt den globale mælkeindvejning og krigen i Ukraine.

Derfor skal der indregnes følsomheder i forbindelse med budgetlægningen. Vi anbefaler at regne med et spænd på 50 øre pr. kg, hvor et nedre niveau for konventionel mælk vil være cirka 3,10 kr. pr. kg mælk og et øvre niveau på cirka 3,60 kr. pr. kg. For økologisk mælk vil et nedre niveau være cirka 3,55 kr. pr. kg mælk og et øvre niveau på cirka 4,05 kr. pr. kg mælk.

Standardmælk

Standardmælk er mælk med 4,20 procent fedt og 3,40 procent protein. I prognosen bruger vi Arlas afregningsmodel. Vi regner med et kvalitetstillæg på 3,2 procent og 2,1 mio. kg mælk leveret til mejeriet i gennemsnit pr. bedrift. Prognoseprisen er inklusive tillæg for Klimatjek (48 point) og non-GM foder. Fra 1. januar 2024 indgår tillæg for uafhængig afhentning, adgangsforhold og 3" udløbsrør – i alt 6,7 øre - ikke længere i mælkeprisen. Råvarepriserne er justeret så den samlede afregning ikke ændres ved bortfald af disse tillæg. Individuel konsolidering på ejerbeviser er inkluderet i prognoseprisen. Fælles konsolidering er ikke inkluderet i prognoseprisen.

Opdateret anbefaling til mælkepris ved budgetlægning 2024

SEGES' budgetanbefaling til 2024 for konventionel mælk er vist i tabel 1 samt den gennemsnitlige forventet pris i 2023. Det anbefales at anvende en budgetpris på 3,34 kr. pr. kg standardmælk ved budgetlægning for 2024.

Tabel 1. Budgetanbefaling for 2024, konventionel mælk

Budgetanbefaling, konventionel mælk	2023	2024				
	Hele året	Q1	Q2	Q3	Q4	Hele året
Fedtværdi, kr. pr. kg	38,52	38,33	39,24	36,83	36,53	37,73
Proteinværdi, kr. pr. kg	42,37	42,17	43,16	40,51	40,18	41,51
Kilo-afhængige omkostninger, øre pr. kg	-13,10	-13,10	-13,10	-13,10	-13,10	-13,10
Råvareværdi, øre pr. kg	293	291	298	279	277	286
Kvalitetstillæg (3,2%), øre pr. kg	9,4	9,3	9,6	8,9	8,9	9,2
Bæredygtighedstillæg	5,4	10,7	10,7	10,7	10,7	10,7
Klimatjek	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Tillæg non-GM foder	8,7	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4
Acontopris pris, øre pr. kg	324	326	334	314	311	321
Logistik, øre pr. kg	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Tillæg for uafhængig afhentning, øre pr. kg	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillæg for adgangsforskel og 3" studs, øre pr. kg	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Basisomkostninger/produktionsafgift, øre pr. kg	-1,7	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
Forventet efterbetaling og konsolidering på ejerbeviser, øre pr. kg	13,4	13,7	13,7	13,7	13,7	13,7
Samlet mælkepris, øre pr. kg	343	339	346	326	324	334

Budgetanbefalingen er i sagens natur behæftet med usikkerhed, da det ikke er muligt eksakt at forudsæ udviklingen i mælkeprisen 12-15 måneder frem i tiden. Som minimum bør budgetterne derfor gennemregnes med et prisspænd. Hvad er eksempelvis kreditbehovet ved et nedre henholdsvis øvre niveau af mælkeprisen? Vi anbefaler at regne med et udsving i prisen på -25 og +25 øre pr. kg, dvs. fra cirka 3,10 kr. pr. kg til 3,60 kr. pr. kg.

Tabel 2. Budgetanbefaling for 2024, økologisk mælk

Budgetanbefaling, økologisk mælk	2023	2024				
	Hele året	Q1	Q2	Q3	Q4	Hele året
Fedtværdi, kr. pr. kg	44,89	44,70	45,61	43,20	42,90	44,10
Proteinværdi, kr. pr. kg	49,38	49,18	50,17	47,52	47,19	48,51
Kilo-afhængige omkostninger, øre pr. kg	-13,10	-13,10	-13,10	-13,10	-13,10	-13,10
Råvareværdi, øre pr. kg	343,33	342	349	330	328	337
Kvalitetstillæg (3,2%), øre pr. kg	10,99	10,8	10,9	11,2	10,6	10,9
Bæredygtighedstillæg	5,36	10,7	10,7	10,7	10,7	10,7
Klimatjek	7,46	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Acontopris pris, øre pr. kg	367	371	378	359	356	366
Logistik, øre pr. kg	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Tillæg for uafhængig afhentning, øre pr. kg	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillæg for adgangsforskel og 3" studs, øre pr. kg	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Basisomkostninger/produktionsafgift, øre pr. kg	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Forventet efterbetaling og konsolidering på ejerbeviser, øre pr. kg	13,4	13,7	13,7	13,7	13,7	13,7
Samlet mælkepris, øre pr. kg	386	384	391	372	369	379

Tabel 2 viser budgetanbefalingen til 2024 for økologisk mælk samt den gennemsnitlige forventet pris i 2023. Det anbefales at anvende en budgetpris på 3,79 kr. pr. kg standardmælk ved budgetlægning for 2024. Også her anbefaler vi, at budgetterne gennemregnes med et prisspænd på -25 øre og +25 øre pr. kg, dvs. fra cirka 3,55 kr. pr. kg til 4,05 kr. pr. kg.

Forudsætninger for budgetanbefalingen

Mælkeprisen har foretaget en blød landing efter de historisk høje priser omkring årsskiftet 2022/23. Prisfaldet er standset på et højere niveau end før "mælkeprisboblen" tog fart, hvilket formentlig skyldes dels et generelt højere omkostningsniveau i mælkeproduktionen til blandt andet foder, energi, gødning og renter og dels behovet for en risikopræmie, som skal kompensere for højere usikkerhed om de fremtidige vilkår for mælkeproduktionen og det fremtidige omkostningsniveau.

Mælkeproducenterne reagerede positivt på de kraftigt stigende priser i 2022, men det niveau mælkepriserne faldt tilbage på, har tilsyneladende ikke helt været tilstrækkeligt til at opretholde produktionen, og der ses nu igen fald i indvejen i både EU og globalt. Efter en periode med nogenlunde stabile priser, hvor der har været en hårfin balance mellem udbud og efterspørgsel, forventer markedet en svag underforsyning af mælk de kommende måneder med stigende priser på mejeriprodukter.

De rekordhøje priser i 2022/23 medførte et dyk i forbruget af mejeriprodukter, men efterhånden som priserne er faldet, er forbruget igen på vej op. Forbruget stimuleres blandt andet af relativt høje lønstigninger. Reallønningerne stiger så småt igen, og eftersom den generelle inflation fortsat forventes at aftage, ventes efterspørgslen efter mejeriprodukter at kunne opretholdes på det lidt stærkere niveau.

Priserne på de europæiske markeder og den New Zealandske børs, GDT, har for de fleste mejeriprodukters vedkommende været stigende de seneste par måneder.

Der forventes stigende mælkepriser frem til andet kvartal, hvorefter mælkeproduktionen ventes at nå op på en stigningstakt, der matcher efterspørgslen. Fra tredje kvartal forventes igen et fald, men ikke helt ned til det nuværende niveau, da det skønnes, at en lidt højere pris er nødvendigt for at opretholde et prisniveau, der nogenlunde sikrer balance mellem udbud og efterspørgsel.

De største usikkerhedsfaktorer er lavkonjunktur i Europa, den kinesiske økonomi og import samt mælkeindvejen og krigen i Ukraine.

Mælkeprisen på længere sigt

I forbindelse med budgetlægning efterspørges ofte prisen over en længere årrække frem i tiden. Der er selvsagt stigende usikkerhed med prognosehorisonten. Den offentliggjorte pris i Farmtal Online og DMS er derfor at betragte som et skøn, hvor vi tager udspring i et stiliseret konjunkturforløb med skiftevis høj- og lavkonjunkturer, der afspejler de historiske konjunkturcykler.

Når prisen i et "normalår" beregnes, tilstræbes det at give et kvalificeret bud på gennemsnitsprisen over et helt konjunkturforløb. Et "normalår" tager udgangspunkt i anslåede langsigtede priser fra OECD-FAO's ti-årige prisprognoser for mælkeprisen i EU, som de fremgår af Agricultural Outlook. Der foretages desuden en korrektion i

henhold til valuta, den skønnede inflationsudvikling, produktivetsudviklingen blandt de eksisterende mælkeproducenter samt tilpasning til danske markedsforhold.

Med disse korrektioner indikeres en pris pr. kg standardmælk på ca. 2,75 kr. i et "normalår". I OECD/FAO's fremskrivning er der taget højde for såvel den forventede udvikling i produktionen som den forventede udvikling i efterspørgslen, herunder befolkningstilvækst og stigende velstand.

Det er vigtigt at notere sig, at priserne i de enkelte år kan variere meget i forhold til et "normalår". Ligeledes er det indikerede prisniveau i et "normalår" ikke statisk, men bliver genberegnet og eventuelt revideret i forbindelse med ændringer i OECD/FAO's forventninger.